

О. М. Мироненко

Державна народна рада (ДНР)

ДЕРЖАВНА НАРОДНА РАДА (ДНР) – орган законодавчої влади УНР часів Директорії. Створ. 12 листопада 1920. Термін дії – до скликання парламенту УНР. Вибори ДНР у складі 161 депутата передбачалося провести у 3 етапи: спочатку 82, потім 49 і згодом ще 30 депутатів. 48 місць резервувалося для політ. партій лівої орієнтації (УПСР – 20, УСДРП – 19, Об'єднана євр. соціаліст. робітн. партія, Бунд і Поалей Ціон – по 3); 29 – для центристів (УПСФ – 9, Селян. соціаліст. партія – 6, Нар. труд. партія – 5, Труд. партія, Фолькспартай і Цейре Ціон – по 3); 21 – для політ. партій правої орієнтації (Нар. респ. партія – 6, Укр. партія соціалістів-самостійників – 5, Укр. демократ.-хлібороб. партія і сіоністи – по 4, євр. партія «Ахдус» – 2); 9 – для пробільшов. організацій України (власне більшовики – 2, боротьбисти – 5, незалежники – 2); 6 – для рос. партій (РСДРП, есери і кадети – по 2); 3 – для польс. партій (Польс. соціаліст. партія-лівиця, людова і кресовці – по 1). Таким чином 72 % мандатів віддавалися політ. партіям, при цьому жодне угруповання не мало абсолют. переваги. Неполіт. організації (селян. спілки, профспілки, органи самоврядування, кооп. організації, науковці, представники культури, священнослужителі) отримували загалом 45 місць. Особа депутата вважалася недоторканною; він не підлягав призову до війська і не втрачав поперед. посади на держ. чи муніципал. службі; чл. ДНР дозволялося висловлювати на засіданнях будь-які погляди і міркування, але за непристойну поведінку під час сесії головуючий мав право накладати на винного дисциплінарне стягнення згідно з регламентом; з дозволу Ради приватна особа, яка вважала, що депутат порушив її права у виступі на сесії, могла притягнути його до кримінал. відповідальності; чл. ДНР заборонялося купувати або орендувати держ. майно чи отримувати держ. концесії. Платню і пільги для депутатів визначала сама Рада. Мандат втрачався: внаслідок смерті його власника; за рішенням ДНР; шляхом добровіл. складення повноважень або втрати вибор. права. Першу з 3-х (тривалістю по 2 місяці кожна) черг. сесій Ради мав скликати голова Директорії протягом місяця після прийняття закону про вибори, другу – 7 травня, третю – 1 жовтня 1921. Скликання надзвич. сесій передбачалося з ініціативи голови Директорії, самої ДНР або її президії. Рада формувала президію у складі голови, його заст. і секр. Серед її обов'язків – обговорення законопроектів, внесених головою Ради нар. міністрів; розроблення законопроектів з власної ініціативи; затвердження бюджету, обрахунков держ. прибутків і видатків; розгляд справ про поточні та ін. держ. зобов'язання; контроль

діяльності уряду шляхом інтерпеляції, запитів тощо; заслуховування звітів органів держ. контролю; ратифікація і денонсація міжнар. договорів; оголошення війни і укладення миру; виключне право дозволяти емісію держ. кредит. білетів і держ. облігацій; прийняття петицій від громадян УНР, приват. і держ. т-в, кооперативів, корпорацій та установ; створення тимчас. і постій. комісій для розв'язання спірних питань; висловлення недовіри Раді нар. міністрів або окремим міністрам, наслідком чого була їхня відставка. За навмисні або тяжкі порушення служб. обов'язків чи законів ДНР могла притягнути голову уряду або міністрів до карної відповідальності через Вищий суд УНР із зупиненням їхніх повноважень. Внаслідок поразки нац.-визв. змагань ДНР так і не було скликано.

Рекомендована література

1. Мироненко О. М. Державна народна рада УНР // Мала енциклопедія етнодержавознавства. К., 1996.

Бібліографічний опис:

Державна народна рада (ДНР) / О. М. Мироненко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-26132>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).